

Endelig finder Retsplejerådet ikke, at grundlovens forbud i § 61, 2. pkt., mod, at der nedsættes særdomstole, er til hinder for rejsedommerordningens gennemførelse, idet ordningen ikke sigter på beskikkelse af rejsedommere særligt med henblik på at afgøre bestemte sager. Retsplejerådet forudsætter herved, at sagsfordelingen mellem byrettens faste dommere og rejsedommerne sker på et objektivt grundlag og ikke begrundes i usaglige ønsker om, at bestemte personer behandler eller ikke behandler en sag.

Om rådets overvejelser om forholdet til grundloven henvises i øvrigt til betænkningen side 20-24.

2.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at ordningen med rejsedommere bør gøres permanent.

Justitsministeriet kan også tilslutte sig Retsplejerådets forslag om at ansætte dommere, der udnævnes i stillingerne som rejsedommere, og at knytte stillingerne til tre byretspræsidentembeder.

Justitsministeriet har drøftet spørgsmålet om, ved hvilke af præsidentembederne der skal ansættes rejsedommere, med retspræsidenterne. Der er herefter enighed om, at stillingerne bør placeres ved Københavns Byret og ved retterne i Århus og Ålborg.

For så vidt angår antallet af rejsedommere har præsidenten for Østre Landsret oplyst, at den rejsedommer, der i forsøgsperioden har virket i Østre landsretskreds, siden sommeren 1995 har gjort tjeneste ved embeder, hvor der har været fravær af dommere. Det har derfor i efteråret 1995 været nødvendigt at afslå bistand til en række retter, der med henblik på nedbringelse af sagsbehandlingstiderne har anmodet om bistand fra en rejsedommer. Rejsedommeren har endvidere ikke været i stand til at yde bistand i tilfælde af akutte problemer ved et embede. Præsidenten for Østre Landsret finder derfor, at der fremtidigt må antages at være behov for yderligere én rejsedommer i Østre landsretskreds.

For at sikre, at ordningen får den tilsigtede effekt, foreslår Justitsministeriet derfor, at der oprettes to rejsedommerstillinger ved Københavns Byret, en rejsedommerstilling ved retten i Århus og en ved retten i Ålborg, således at der ansættes i alt fire rejsedommere.

Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at kompetencen til at besikke en rejsedommer ved en byret også under den fremtidige ordning bør tilkomme landsretspræsidenterne. Det bør også fortsat være landsretspræsidenterne, der sammen med dommerne ved ene- eller todommerembeder, der skal have bistand, afgør sagernes fordeling mellem byrettens medlemmer og rejsedommeren, jf. den gældende regel i § 45, stk. 3, der ikke foreslås ændret.

Lovforslaget er således – bortset fra antallet af rejsedommere – udformet i overensstemmelse med Retsplejerådets lovudkast i betænkningen kapitel 5. Dog er der foretaget den tekniske ændring, at rejsedommerne foreslås omfattet af bestemmelserne i retsplejelovens § 15, stk. 1, 2 og 4, der fastsætter antallet af dommere ved Københavns Byret, retten i Århus og retten i Ålborg.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1-5 og 9.

3. Afvigelse fra værningsreglerne

I forbindelse med forslaget om indførelsen af en forsøgsordning med rejsedommere blev der rejst spørgsmål om, hvorvidt det i tilfælde, hvor et mindre dommerembede belastes med flere meget store civile sager eller straffesager, vil være hensigtsmæssigt at åbne mulighed for, f.eks. at landsretten kan bestemme, at en eller flere af disse sager overføres til et andet byretsejede.

Da en sådan ordning forudsatte en række principielle overvejelser, som burde ske i et lovforberedende udvalg, fandt Justitsministeriet imidlertid ikke at burde fremsætte forslag om ændringer på dette område, forinden spørgsmålet havde været overvejet af Retsplejerådet.

Retsplejerådet fik derfor til opgave – udover en permanent ordning med rejsedommere – at overveje og vurdere behovet og muligheden for at etablere en udvidet adgang til at overføre sager fra én byret til en anden.

I rådets betænkning om en rejsedommerordning foreslås der således en ordning, hvorefter straffesager inden domsforhandlingen af ressourcemæssige grunde kan overføres til en anden byret i nævningekredsen eller, hvis omstændighederne taler for det, til en præsidentret i landsretskredsen.

3.1. De gældende regler om værning

Efter retsplejelovens § 235, stk. 1, anlægges *civile sager* ved sagsøgtes hjemting, medmindre andet er bestemt ved lov. I retsplejelovens kapitel 22 om retternes stedlige kompetence findes endvidere en række supplerende bestemmelser om værning.

Det følger endvidere af de gældende regler i retsplejeloven om værning i civile sager, at parterne kan aftale, ved hvilken af flere ligeartede retter sagen skal anlægges.

Straffesager domsforhandles efter retsplejelovens § 696 som hovedregel ved gerningsstedets værning. I visse tilfælde kan domsforhandling ske ved sigtedes hjemting, jf. § 698. Dette gælder blandt andet i sager, hvor gerningsstedet ikke kan oplyses, jf. § 698,